

ОСОБЛИВОСТІ БЕЗПЕЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ФАРБУВАННІ ВИРОБІВ ІЗ ДЕРЕВИНИ

Марюхніч Л. Л.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті розкрито основні проблеми та поради з безпеки життєдіяльності при роботі з лакофарбувальними матеріалами в навчальних майстернях. Стаття може бути цікавою для майстрів виробничого навчання у контексті вдосконалення їх професійної компетентності.

Ключові слова: безпека праці, оздоблення деревини, лако-фарбові матеріали.

Система підготовки майбутнього вчителя трудового навчання та технологій, що характеризується інтеграцією навчальної та виробничої діяльності, компетентнісною спрямованістю, зумовлює необхідність формування у нього професійної компетентності з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці. Єдність теоретичної та практичної складових змісту технологічної підготовки актуалізує необхідність формування у майбутніх учителів уявлення про взаємозв'язок ефективної професійної діяльності та вимог до використання здоров'язберігаючих технологій. Знання, володіння і застосування здоров'язберігаючих технологій є важливою складовою професійної компетентності сучасного педагога.

Здоров'язберігаючі технології – це сприятливі умови навчання, до яких належать сприятливий мікроклімат, адекватність вимог і методик, що використовуються в навчально-виховному процесі; раціонально організоване навчання відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей, збалансованість навчального й фізичного навантаження[3].

Питання про застосування здоров'язберігаючих технологій у загальноосвітніх школах, гімназіях, коледжах та вищих навчальних закладах залишається актуальним і потребує подальших досліджень як із боку науковців,

так і працівників практичної медицини, психологів, педагогів. Адже мета всіх здоров'язберігаючих освітніх технологій – сформувати навички збереження здоров'я у повсякденному житті та досягти стабільності й автоматизму при дотриманні правил з техніки безпеки.

Питання щодо забезпечення безпечних умов праці завжди супроводжували розвиток цивілізації людства. Теоретичну основу дослідження питання умов праці склали наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як: Абрамов В. М., Занюк С.С., Колот А.М., Лахтіонова Л. А., Мірошніченко О.М., Шеремета А. Д. та інших.

Оскільки студенти факультету технологій та дизайну у своїй майбутній професійній діяльності щоденно будуть стикатися з питаннями охорони праці, тому необхідно навчити їх запобігати нещасним випадкам через формування активної соціальної позиції щодо власної безпеки та безпеки оточуючих, розвинути практичні навички із самозахисту в умовах зростаючого психологічного навантаження, забезпечити здоровий спосіб життя в умовах сьогодення. Загальновідомо, що саме на заняттях з технологічного практикуму здобувачі освіти оволодівають системою техніко-технологічних знань, набувають умінь та навичок самостійної роботи з різними матеріалами, використовуючи для цього з практичною метою інструменти, пристосування та прилади. При цьому в них формується сумлінне ставлення до процесу праці та її результатів. Усі перераховані якості мають пряме відношення до подальшої продуктивної праці за умов створення та дотримання правил безпеки.

Організація роботи з охорони праці в цих майстернях передбачає підготовку, прийняття та реалізацію завдань щодо здійснення організаційних, технічних, санітарно-гігієнічних заходів, спрямованих на збереження життя і здоров'я всіх учасників навчально-виробничого процесу. Одним із важливих технологічних етапів є фарбування виробів із деревини. Процес фарбування може бути небезпечним, якщо студенти не дотримуються необхідних правил безпеки. Здобувачі освіти повинні бути ретельно підготовлені та попереджені про можливі ризики та небезпеки, що пов'язані з цією діяльністю.

Перш за все, перед початком робіт студенти повинні ознайомитися з необхідними засобами індивідуального захисту (ЗІЗ), які повинні включати захисні окуляри, респіратор, рукавички та фартух. Вони повинні усвідомлювати, що носіння ЗІЗ є обов'язковим, та повинні вміти правильно користуватися цими засобами. Під час роботи студентам необхідно дотримуватися правильної техніки фарбування. Нанесення фарби повинно бути рівномірним і без злипання. Важливо використовувати не занадто багато фарби за один раз, щоб уникнути її злипання та забезпечити рівномірність нанесення. Необхідно дотримуватися інструкцій щодо термінів висихання фарби та використовувати тільки ті фарби, які рекомендовані виробником.

Крім того, важливо забезпечити безпечні умови роботи. Робоче місце повинно бути чистим та організованим. Відсутність сторонніх предметів на робочому місці зменшить ризик травмування та забезпечить нормальний процес фарбування. Студентам також необхідно забезпечити належне освітлення та вентиляцію. Це допоможе запобігти можливим проблемам зі здоров'ям, таким як головний біль, запаморочення, алергічні реакції та інші проблеми, пов'язані з безпекою роботи. Важливо також навчити правильно зберігати фарбу та інші матеріали. Фарби та лаки повинні зберігатися у сухому, прохолодному місці, далеко від джерел вогню та тепла. Заборонено зберігати фарби та інші матеріали біля харчових продуктів, ліків та інших матеріалів, які можуть бути шкідливими для здоров'я. Здобувачі освіти повинні бути уважними при використанні різноманітних інструментів, таких як пензлі, валики та інші знаряддя. Важливо зберігати їх у чистому та сухому стані, щоб запобігти забрудненню та іншим проблемам. Студентів необхідно навчити використовувати інструменти, які відповідають їх потребам та здібностям, та вміти правильно користуватися ними.

Для уникнення неприємних ситуацій дуже важливо дотримуватися правил пожежної безпеки. Під час роботи з лакофарбувальними матеріалами, найбільш шкідливі речовини можуть стати причиною пожежі. Для цього необхідно дотримуватися всіх правил електробезпеки та забезпечити наявність

вогнегасників та інших засобів пожежогасіння. Також, важливо не залишати нагрівальні прилади без нагляду та не зберігати лакофарбувальні матеріали біля джерел тепла.

Наступним важливим аспектом є правильне зберігання та використання лакофарбувальних матеріалів. Для цього необхідно зберігати їх в спеціальних контейнерах, що запобігає їх розливанню та небезпечному контакту. Також необхідно ретельно читати інструкції на упаковці та дотримуватися всіх вимог щодо температурного режиму, термінів придатності та інших вимог.

Нарешті, важливо знати, що здоров'я - це найважливіший аспект безпеки. Якщо студенти відчувають нездужання, слід припинити роботу та звернутися до медичного працівника. Також важливо дотримуватися розумних режимів роботи та відпочинку, щоб запобігти перевтомленню та іншим проблемам зі здоров'ям. Тільки дотримуючись правильних технік та використовуючи необхідні засоби індивідуального захисту, студенти можуть забезпечити безпечне фарбування виробів із деревини та зберегти своє здоров'я. Важливо навчити студентів правильному використанню фарб та інших матеріалів, збереженню інструментів, дотриманню правил особистої гігієни та виконанню інших безпечних процедур.

Отже, безпека при роботі з лакофарбувальними матеріалами на заняттях з технологічного практикуму є важливим аспектом навчання студентів. Запобігаючи можливим проблемам зі здоров'ям та дотримуючись правил безпеки, студенти можуть успішно виконувати роботи з фарбування виробів із деревини та інших матеріалів.

Відповідальність за забезпечення безпеки під час проведення робіт з лакофарбування лежить на майстрах виробничого навчання. Тому плануючи організацію роботи з охорони праці, майстри виробничого навчання звертають увагу, в першу чергу, на матеріально-технічне забезпечення майстерні, використання обладнання в технологічних процесах; стан безпеки приміщення; випадки травматизму, професійних захворювань, причини їх виникнення. Відповідно до проаналізованих випадків та встановлених вимог розробляють

документацію з питань дотримання норм техніки безпеки та охорони праці, постійно передбачають роботу з навчання учасників навчально-виробничого процесу правильному та безпечному поводженню з обладнанням, яке є в навчальних майстернях, безпечним методам виконання робіт; відпрацьовують систему роботи по контролю за дотриманням вимог безпечного навчання і виховання студентів.

Отже, організація охорони праці в навчально-виробничих майстернях сприяє створенню належних умов для усіх учасників освітнього процесу, а ретельно продуманий план роботи сприяє вихованню здорового покоління, бо саме від нього значною мірою залежить економічний, оборонний, інтелектуальний та духовний потенціал, ресурс розвитку суспільства, безпека держави.

Список використаних джерел

1. Гігієна праці: підручник (ВНЗ IV р. а.) Ю.І. Кундієв, О.П. Яворовський, А.М. Шевченко та ін.; за ред. Ю.І. Кундієва, О.П.Яворовського.
2. Зеркалов Д. В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. Навчальний посібник Д. В. Зеркалов. Київ: Основа, 2016. 267 с.
3. Демінська Л. О. Аналіз змісту й умов використання здоров'язберігаючих технологій у системі загальноосвітніх. Харків : ХОВНОКУ-ХДАДМ, 2011. № 11. 154 с.
1. 4. Використання здоров'язбережувальних технологій на уроках трудового навчання. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvitayahotin.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=151&catid=33&Itemid=119
4. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
5. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт МНС України.